

SERRA DE FINESTRES

Garrotxa

El Puigsallança és el sostre de la Serra de Finestres que separa la conca del Ter (Llémena) de la del Fluvià (Ser).

El punt més emblemàtic de la serra, és el santuari marià de Finestres, encinglerat dalt d'un esperó rocallós, abocat al vessant solell. Ben a prop, sobre uns espadats infranquejables hi ha les restes del castell que ens ofereixen una magnífica panoràmica.

Hi ha tres itineraris clàssics: el que hi puja per migdia des de Sant Aniol, el que ho fa per vessant nord, des de Santa Pau i per llevant des de Mieres. Ressenyem els dos primers que, al tenir un tram compartit, permeten fer-ne combinacions entre sí.

Santuari i castell de Finestres des de Sant Aniol per Raspats i retorn per la Lleixa del Favar

Distància	9,2 km
Desnivell acumulat	697 m
Nivell de dificultat	fàcil
Data	30 d'octubre de 2015
Cartografia	Ed. Alpina: Garrotxa, zona volcànica (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=11297772

L'anada la fem pel camí més habitual pel torrent del clot de la font de la Becada i el mas de Raspats. Un cop al santuari aprofitem per enfilarnos al puig del castell, on gaudim d'una magnífica panoràmica.

Retornem per un camí menys concorregut: el de la lleixa del Favar i els cingles de Costabella. Abans de baixar per la lleixa, ens desviem lleugerament per seguir breument el camí del mas de can Barretina, que és una altra opció de retorn, i visitem un mirador al fil del cingle sobre la lleixa.

Els camins estan ben indicats i en bona part senyalitzats. La única dificultat rau en que el de baixada, poc transitat, té curts trams envaïts per la malesa. Però és fàcil de seguir.

Accés

Des de la C-63, a les Planes d'Hostoles, prenem la GI-531 en direcció a Sant Aniol de Finestres i, entre altres, Sant Esteve de Llémena. Després de vuit quilòmetres ens en desviem a mà esquerra per la GI-530 fins a Sant Aniol.

Deixem can Tura a mà dreta i continuem de recte pel pla fins a creuar la riera de Llémena per un pont on, just després, surt una pista a mà esquerra i hi ha un petit espai per aparcament.

Pont de Llémena (380m)

La pista on deixem el vehicle, per on retornarem, la retrobarem en un parell d'ocasions al camí d'anada. Hi ha un pal amb indicadors d'Itinerància. Però com és habitual en aquestes senyalitzacions, no es fa referència a un punt tant destacable com el santuari tot i que el camí hi passa.

Al costat mateix uns esglaons senyalen l'inici d'un camí ben fressat, esporgat i senyalitzat (groc) que marxa vers el N, pel marge dret del torrent de la Font de la Bacada, en moderat pendent, sovint sobre llargs trams de codines.

Als Quintans de Raspats passem a tocar la pista i poc més amunt, ja als peus del santuari, la seguim breument i la deixem (continua fins a Mieres pel coll de la Palomera) per un camí carreter a mà esquerra que surt a l'era del mas de Raspats.

Un rètol de fusta ens indica el camí, enllosat al començament, al santuari i el Puigsallança. El pendent augmenta considerablement.

Més amunt una bifurcació també indicada: per l'esquerra al Puigsallança, per la dreta, més fressat, al santuari. Es tracta de dos camins paral·lels, el de l'esquerra a més baixa cota, que s'ajunten al Portell o Forat de l'Ovella. Per la dreta i en fort pendent, en poca estona més ens plantem al santuari.

Santa Maria de Finestres (877 m)

Santuari encinglerat dalt d'un esperó rocallós, abocat al vessant solell. En bon estat de conservació, és documentat d'ençà el 947 com a església del castell, que s'erigia sobre el turó rocallós més alt que destacat a llevant. Posteriorment fou monestir de canonges de Sant Agustí, priorat benedictí i més endavant santuari marià, amb capella, rectoria i hostatgeria.

Edifici original romànic d'una nau amb absis semicircular, molt modificat degut als efectes dels terratrèmols de segle XV i posteriors reformes.

De l'explanada que hi ha per sobre el conjunt d'edificis surt un corriol que mena al castell. Abans d'accedir-hi trobem un tram d'esglaons i seguit d'un altre de grans lloses.

Castell de Finestres (955 m)

Poca cosa en resta llevat d'un tram d'esglaons al camí d'accés, el basament d'uns murs i el d'una torre quadrada o cisterna. De reduïdes dimensions, era pràcticament inexpugnable envoltat d'altíssims espadats rocallosos i estratègicament situat entre les valls de Santa Pau i de Llémna. Va subsistir fins al terratrèmols del 1427 i 1428.

Hi ha instal·lats uns bonics pessebres.

És una bona talaia sobre el Pirineu oriental (del Puigmal a les Alberes). Albirem també la Serra de Verdera i el Golf de Roses, la Garrotxa i bona part de les Guillerries, el Pla de l'Estany i el Gironès.

El Puigsallança destaca des del castell al WNW flaquejat per cingleres.

Retornem al santuari i continuem camí. Deixem a mà esquerra un corriol que enllaça amb el camí paral·lel i seguim fins a l'oratori on deixem a mà dreta el que ho fa amb els de Santa Pau i Mieres. Anem l'esquerra pel llom d'un esperó rocallós. Davallem a la dreta ajudats per uns ganxos metàl·lics, fins al Portell.

El Portell o Forat de l'Ovella (m)

Rètols indicadors. Per l'esquerra arriba, protegit per un passamà de cademat, el camí paral·lel al nostre, que hem deixat més amunt de Raspats.

Anem a la dreta i comencem a enfilar-nos (WNW) fent una colzada per l'obaga per retornar tot seguit al solell (WSW), entremig de l'alzinar i grans blocs de roca. Continuem guiant-nos per senyals grocs. Aquest tram forma part de l'antic camí d'Olot a Girona pel turó de Sant Jordi, Finestres i Rocacorba.

Anem endinsant-nos a la capçalera ombrívola d'un torrent on hi predomina el faig. Deixem a mà esquerra el camí del Pujant dels Bous (indicat) i continuem recte en direcció al Puigsallança. Setanta-cinc metres més enllà trobem indicat a mà esquerra el camí de Costabella per la lleixa del Favar, per on retornarem.

Ara però seguim recte, pujant una estona més fins a una bifurcació poc perceptible si no fos indicada. Des d'aquest punt, per completar un itinerari circular, tenim dues opcions: Continuar per la dreta en direcció al Puigsallança i el Faig Rodó, on podem optar de nou a baixar pel mas de can Barretina (ruïnes) i Costabella o bé per les Medes. Anar per l'esquerra que ens dona les mateixes opcions fent drecera, sense pujar ni al Puigsallança ni al Faig Rodó.

Com que la nostra intenció és visitar un mirador sobre la lleixa del Favar, prenem el camí de l'esquerra, indicat com a "Sant Aniol de Finestres per les Medes". Les fites ens ajuden a seguir un corriol desdibuixat per la fullaraca, que es defineix millor quan som a la carena, on el deixem per seguir a l'esquerra (indicador) fins al mirador al fil de la cinglera, on gaudim d'una perspectiva ponentina del santuari i el castell.

Sobre els nostres passos, retornem a l'encreuament amb el camí de la lleixa.

Camí de la lleixa del Favar (888m)

El camí, no gaire fressat i envaït per la fullaraca, seria difícil de seguir si no fos pels senyals de pintura vermells i fites sovintejades.

Un cop al solell baixem propers al fil del cingle, amb considerable timba a la nostra esquerra, revoltant en el sentit de les busques pel peu del puig de can Barretina. L'espessa vegetació ens estalvia la sensació de buit.

Poc abans d'abastar la llera del torrent, trobem a mà dreta i indicat per una fita i pintura vermella, el camí al mas de can Barretina, continuació del que hem seguit breument per accedir al mirador.

Creuem el torrent i, fent una colzada de 90°, continuem baixant (S) a mitja alçada del cingles de Costabella.

De la cruïlla de can Barretina fins a Costabella, hi ha curts trams envaïts per la malesa però, tot i que ja no hi ha senyals de pintura, el camí és molt evident i fàcil de seguir.

Sortim darrera el mas de Costabella, passem pel costat del pou i el viver, fins a la façana principal. Per la dreta d'un cobert anem a buscar un camí que, vorejant les feixes fins fa poc encara conreades i propers al marge dret del torrent, ens deixa sobre la pista d'accés al mas, al costat de la riera de Llémèna, on a l'altra riba hi ha la planta embotelladora i poc més enllà la gorga de Monar.

Aquest tram de camí des del mas està molt perdut, però si ens oferís dubtes, sempre podem fer marrada retornant per la pista d'accés.

Ara, per retornar al pont on hem iniciat l'itinerari, solament ens cal continuar pista enllà.

Santuari, castell de Finestres i Puigsallança des de Santa Pau pel Sot de la Salgueda i retorn pel Coll de Maria

Distància	13 km
Desnivell acumulat	826 m
Nivell de dificultat	Moderat
Data	22 d'octubre de 2014
Cartografia	Ed. Alpina: Garrotxa, zona volcànica (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=8102737

Camins ben definits, en bona part senyalitzats, que no ofereixen dubtes d'orientació.

Una bona època per a aquest itinerari és la primavera i, especialment, la tardor (generalment a partir de la primera desena de novembre).

Accés

A Santa Pau s'hi arriba per la GI-524 entre Banyoles i Olot. Travessem el nucli i deixem el vehicle a l'aparcament que hi ha just després del pont.

Santa Pau (483 m)

Pel carrer del Pont pugem a la Plaça de Baix i, vers l'E, sortim del nucli. Baixem per les escales de sota el cementiri i anem a buscar una pista que marxa vers el S.

Ens guiem per senyals grocs, que seguirem tothora fins al Pla del Grau.

Deixem a l'esquerra can Polier i a la dreta Malitrau.

Collet de Can Gordi (515 m)

La pista es bifurca i l'abandonem per un corriol entremig que ens mena passar pel costat de la Ginebreda. Encetem un tram de camí empedrat, pel costat de la tanca d'una finca. Passem vora la casa del Cargol i atenyem un camí pavimentat que seguim fins a la Coma on hi ha un cobert i corral amb era enllosada.

Ens enfilem per un corriol que ens deixa sobre un camí de bast. Seguint-lo vers el S ens anem encarant al Sot de la Salgueda.

Sot de la Salgueda (610 m)

Bifurcació de camins i font (1). El camí de bast marxa a l'esquerra. Nosaltres continuem per un corriol que s'enfila en fort pendent pel marge esquerre del torrent, entremig d'una frondosa fageda.

Creuem el torrent i, al coll de Puigsafont, atenyem la pista que puja del de la Palomera. La seguim uns pocs metres i la deixem per un bon camí de bast a mà esquerra que ens enfila al collet on hi ha el pedró-oratori de Finestres, dedicat a Sant Antoni (2). Per camí planer arribem al santuari.

Santa Maria de Finestres (877 m)

Santuari encinglerat dalt d'un esperó rocallós, abocat al vessant solell. En bon estat de conservació, és documentat d'ençà el 947 com a església del castell, que s'erigia sobre el turó rocallós més alt que destacat a llevant. Posteriorment fou monestir de canonges de Sant Agustí, priorat benedictí i més endavant santuari marià, amb capella, rectoria i hostatgeria.

Edifici original romànic d'una nau amb absis semicircular, molt modificat degut als efectes dels terratrèmols de segle XV i posteriors reformes.

De l'explanada que hi ha per sobre el conjunt d'edificis surt un corriol que mena al castell. Abans d'accedir-hi trobem un tram d'esglaons i seguit d'un altre de grans lloses.

Castell de Finestres (955 m)

Poca cosa en resta llevat d'un tram d'esglaons al camí d'accés, el basament d'uns murs i el d'una torre quadrada o cisterna. De reduïdes dimensions, era pràcticament inexpugnable envoltat d'altíssims espadats rocallosos i estratègicament situat entre les valls de Santa Pau i de Llémèna. Va subsistir fins al terratrèmols del 1427 i 1428.

Hi ha instal·lats uns bonics pessebres.

És una bona talaia sobre el Pirineu oriental (del Puigmal a les Alberes). Albirem també la Serra de Verdera i el Golf de Roses, la Garrotxa i bona part de les Guillerries, el Pla de l'Estany i el Gironès.

El Puigsallança destaca des del castell al WNW flaquejat per cingleres.

Retornem a l'oratori on anem a l'esquerra (3) seguit pel llom de l'esperó rocallós. Davallem a la dreta ajudats per uns ganxos metàl·lics, fins al Portell o Forat de l'Ovella (rètols indicadors, cruïlla de camins).

Per l'esquerra arriba, protegit per un passamà de cademat, un camí que mena a prop del mas de Raspats, sense passar pel santuari.

Anem a la dreta i comencem a enfilem-nos (WNW) fent una colzada per l'obaga per retornar tot seguit al solell (WSW), entremig de l'alzinar i grans blocs de roca. Aquest tram forma part de l'antic camí d'Olot a Girona pel turó de Sant Jordi, Finestres i Rocacorba.

Anem endinsant-nos a la capçalera ombrívola d'un torrent on hi predomina el faig. Rebutjarem a mà esquerra tres camins, tots indicats, que baixen a Sant Aniol de Finestres: el del Pujant dels Bous, el de la lleixa del Favar i el de les Medes.

Fort pendent per una clotada on domina la fageda fins atènyer la carena que resseguim fins al cim.

Puigsallança (1026 m)

Sostre de la Serra de Finestres i vèrtex geodèsic al fil d'un un cingle altíssim sobre el Sot de la Salgueda. De tant arbrat que és, no gaudeix de visibilitat excepte vers el N i l'E.

Baixem del cim fins atènyer una pista que seguim 130 m a l'esquerra (W), en pujada.

Faig Rodó (1021 m)

Un turó a penes destacaria si no fos per un parell d'exemplars monumentals. Retornem a la cruïlla i anem a l'esquerra (N) baixant en direcció a la Collada del Grau (rètol indicador).

Virem a NW carenejant fins al Pla del Grau.

Pla del Grau (867 m)

Antigues feixes de conreu a l'entorn de les ruïnes del mas homònim. Deixem el camí senyalitzat (i amb ell les marques de color groc) que baixa a Santa Pau fent marrada per la Font Pobra. Prenem un corriol senyalitzat per una fita. Ben fressat descriu una bona marrada i baixa fent llaçades entre la fageda pel paratge anomenat, com no podia ser altrament, de les Marrades (4).

Pista (727 m)

Transversal que creuem reprenent el camí poc més avall. Carenejant entremig de l'alzinar baixem (N) fins al coll de Maria on creuem un altre camí transversal i ens enfilem, tot carenejant encara, vers el N.

Davallem de nou i sortim del bosc sobre unes antigues feixes de conreu.

Can Barraca (560 m)

Ruïnes que deixem a mà dreta. Creuem les feixes i quan atenyem una filera d'arbres fruiters (castanyers, noguers,...) anem a la dreta seguint un rastre de camí fins a l'alçada de la casa d'Escolls. La passem pel costat fins al seu camí d'accés, a la façana nord.

A mà dreta baixem a la pista pavimentada i la seguim, revoltant en sentit contrari a les busques, per la falda del Volcà d'en Simón.

Entrem a Santa Pau per la Plaça de Baix.

- (1) Malgrat estar indicada als mapes no l'hem pogut localitzar.
- (2) Poc abans rètols indicadors d'itinerària amb profusió de destins, sense esmentar els més destacables i propers.
- (3) Si no desitgem pujar al Puigsallança, podem retornar per la dreta al coll de Puigsafont on prendrem la pista a mà esquerra i resseguirem la capçalera del Clot de Salgueda, paral·lels a la carena però a més baixa cota, fins al Pla del Grau.
- (4) Continuant pel camí, uns 275 metres més a ponent, hi ha la Collada del Grau on comença una pista. El mapa indica un corriol que, baixant per l'Escaler, s'ajunta amb el de les Marrades. També està ressenyat al llibre "A peu per la Garrotxa" d'en Josep Mauri (Cossetània). No n'hem trobat cap altra referència i la resta de ressenyes consultades baixen per les Marrades.